

Rệp Sáp Soft Scales

Trong những loại rệp, rệp sáp Boisduval's scale (*Diaspis boisduvalli*) là thứ khó trị và tàn hại nhất không thua kém gì vi rút.

Loài rệp này thường bám vào mặt dưới lá lan hoặc trong kẽ lá, cuống lá hoặc chui vào trong các bẹ hoa, bẹ lá đã khô cho nên chúng ta khó lòng nhìn thấy.

Rệp sáp lại rất nhỏ, chỉ nhỏ bằng đầu cây kim gút, nhưng chúng rất độc hại, không những hút nhựa nuôi cây mà còn nhả chất độc vào làm cho cây vàng vọt, còi cọc và chết dần. Rệp sáp mới đầu chỉ là những con bọ trắng nhỏ bằng đầu sợi tóc, chúng di chuyển từ cây này sang cây khác. Sau đó tìm

được nơi thích hợp để trú ngụ, chúng bắt đầu hút nhựa cây. Tới giai đoạn này con rệp mới biến thành cái vỏ mềm và bắt đầu đẻ trứng. Chiếc vỏ mềm đó như một chiếc áo giáp che chở đám trứng bên trong cho nên thuốc sát trùng thông thường không sao thấm nhập vào được. Rệp đục khác biệt ở chỗ là có cánh, sau khi làm xong công việc di truyền nòi giống là chấm dứt cuộc đời. Khi trứng nở con, rệp mẹ cũng chết và những con rệp con lại tiếp tục sinh sôi nảy nở.

Rệp sáp tuy có một đời sống ngắn ngủi nhưng có thể sinh ra nhiều thế hệ trong một năm, mỗi thế hệ chỉ cần 1-2 tháng trong mùa nóng. Mùa Đông khi lạnh tới 32°F hay 0°C, rệp cũng không bị chết nhờ có cái vỏ mềm che chở.

Làm sao để biết có sự hiện diện của rệp sáp? Khi thấy lá vàng đi hay thấy cây còi cọc. Thông thường một đôi khi rệp sáp hút nhựa ở mặt dưới lá nhưng cũng có một vài chấm nhỏ xuất hiện lên mặt trên của lá. Do đó khi thấy hiện tượng này chúng ta phải:

- Kiểm soát thường xuyên, mỗi tháng một lần lật ngược lá lên xem xét.
- Bóc hết các bẹ khô để dễ bề kiểm soát.

Diệt trừ kiến vì kiến tha những con rệp nhỏ từ cây này sang cây khác và nuôi rệp như ta nuôi bò sữa. Bởi vì khi rệp hút nhựa cây rồi tiết ra một chất mật ngọt thu hút loài kiến đến ăn mật, còn không sẽ biến thành một loại nấm như muội đen làm hại cho cây.

Muốn trừ loài rệp này, người nuôi lan khá tốn công phu, thì giờ và cần phải diệt trừ ngay, nếu không sự tác hại sẽ xảy ra mau lẹ và còn để lại dấu vết trên lá cây không có cách gì xóa bỏ đi được.

Có người nói là dùng cồn và que có bông gòn (Q tip) chà lên là đủ giết rệp, nhưng cồn không thể ngấm qua vỏ bọc và rất có thể bị bỏ sót. Dung dịch hữu hiệu nhất là:

1. Dùng cồn 70% (isopropyl hay rubbing alcohol) không nên dùng cồn ethanol hay methanol vì 2 thứ này ngấm sâu vào trong lá:
 - Với chiếc bình xịt 1.50 lít nước, 50/50 cồn và nước ấm.
 - 1 thìa cà phê dầu thực vật như dầu bắp, đậu nành v.v...
 - ½ thìa cà phê xà phòng rửa bát.

Cồn và xà phòng sẽ làm tan dầu và dầu sẽ tạo thành lớp màng nhầy phủ kín làm cho trứng bị ung thối và rệp chết ngạt. Phun đều lên chỗ có rệp, nhưng để có hiệu quả hơn là nên dùng bàn chải mềm chà đi chà lại. Cần phải chú ý đến các kẽ lá, cuống lá, bẹ lá và rễ cây. Rệp chui vào trong bẹ lá ở gốc rồi sinh sản và làm thui chột các mầm non.

Phải tiếp tục phun vài lần cách nhau 2 tuần một lần để chắc chắn là không bỏ sót chỗ nào.

Không nên phun thuốc này khi trời nóng trên 80°F hay 26.7°C hoặc để cây ở chỗ nắng.

2. Những loại thuốc trừ sâu ngấm vào trong cây (systemic insecticide) cũng không hoàn toàn diệt trừ được rệp vậy. Nếu dùng thuốc quá mạnh cây lan sẽ chết, vì vậy phải dùng một liều lượng nhẹ hơn và cứ 2-3 tuần phải phun lại một lần. Sau đó rệp sẽ lờn thuốc và cần phải thay đổi thuốc khác.

Kinh nghiệm cho thấy rằng nếu không chú ý thì trong vòng 1 năm rệp đã lây lan khắp vườn kể cả những cây chanh, cây bưởi v.v... rồi trở lại vườn lan. Như vậy phải mất ba vài năm mới hoàn toàn tiêu diệt được những con rệp quái ác này.

Placentia 5-2008
BÙI XUÂN ĐÁNG